

Afgørelser – Reg. nr.: 02202.00

Fredningen vedrører: Rævehøj, Spidsbanke

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 25-10-1955

Fredningsnævnet 03-11-1954

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1955, den 25. oktober, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1183/54 vedrørende fredning af omgivelserne af jættestuen "Rævehøj" beliggende på matr. nr. 17a og 17b af Slotsbjergby by og sogn, af højen "Spidsbanke" beliggende på fornævnte matr. nr. 17a.

I den af fredningsnævnet for Sorø amt den 3/11 1954 afsagte kendelse hedder det:

"I skrivelse af 9/6 1953 har nationalmuseet begæret fredningssag rejst vedr. omgivelserne af dels en langdysse, beliggende på matr. nr. 40n Gerlev by og sogn, dels jættestuen "Rævehøj", beliggende på matr. nr. 17a og 17b Slotsbjergby by og sogn, dels højen "Spidsbanke", beliggende på matr. nr. 17a sammesteds. Motiveringen herfor er ønsket om at forhindre, at den i terrainet vest for højene stedfindende grusgravning kommer højene for nær, således at disses arkæologiske og landskabelige værdier ødelægges.

Under nævnets første møde indgik ejeren af matr. nr. 40n Gerlev by og sogn, gårdejer Jens Viggo Olsen, på uden erstatningen i overensstemmelse med nationalmuseets, af nævnet tiltrådte, ønske at frede en 7m bred bræmme langs med den nordlige side af den på hans nævnte ejendom beliggende langdysse.

Nævnet foranledigede herefter det areal, som nationalmuseet ønskede fredet ved "Rævehøj" og "Spidsbanke", indtegnet på et kort ved en landinspektør. Herefter ønskes der vedrørende "Rævehøj" fredet af matr. nr. 17a Slotsbjergby by og sogn et areal på $11.000 \text{ m}^2 = 1 \text{ 5484/5516}$ tdr. land samt af matr. nr. 17b Slotsbjergby $13.400 \text{ m}^2 = 2 \text{ 2368/5516}$ tdr. land. Vedrørende "Spidsbanke" ønskes fredet af matr. nr. 17a Slotsbjergby by og sogn et areal, der udgør $12.500 \text{ m}^2 = 2 \text{ 1468/5516}$ tdr. land.

Da nævnet er enig med nationalmuseet i, at såvel arkæologiske som landskabelige grunde taler for at frede de af nationalmuseet udpegede

arealer af matr. nr. 17a og 17b Slotsbjergby by og sogn, vil disse i medfør af § 2 i lov nr. 140 af 7/5 1937 om naturfredning være at fredes således, at de ikke må udgraves, bebygges, beplantes, forsynes med master, skure eller andet, men kun benyttes som landbrugsjord.

Ejerne af matr. nr. 17a, gårdejer Karl Gunnar Sørensen, og af matr. nr. 17b, gårdejer Ejnar Thulesen, har, under henvisning til de i arealerne formentlig værende værdier af grus, ønsket erstatning for fredningen, men enighed har ikke kunnet opnås om dennes størrelse.

Jordværdien af arealerne er ved vurderingen pr. 1/10 1950 ansat til 300 kr. pr. ha.

I skrivelse af 22/4 1954 har Danmarks geologiske undersøgelse vedrørende Røvehøj og Spidsbanke udtalt:

"..... at begge kæmpehøje ligger på stykker af åsrygge tilhørende et strøg af sand- og grusåse dannet i afsmeltningstiden for det sidste isdække over Vestsjælland for ca. 12-15.000 år siden. Strøget kan følges fra egnen SV for Fårdrup (Bjerge Ås dal) med visse afbrydelser over Nødbjerg (ved Erdrup bro) og Ørebjerg (ved Stude) til Spidsbanke og Åbanke og videre mod nord langs Vårby Ås dal helt op forbi Trælleborg til Tude Ås dal NV for Hejninge.

Det materiale, der opbygger åsryggene og også ofte de nærmest tilhørende jævne flader i åsstrøget er vandsorteret smeltevandssand og grus afsatte af en smeltevandsstrøm, der ind imellem uregelmæssigt formede partier af den hændende og afsmeltende indlandsis søgte sig afløb mod NV til den nordlige del af den sækning, der nu indtages af Storebælt. Fordelingen af sand og grus i åsstrøgets dannelser er meget uregelmæssig; som en hovedregel gælder dog, at grus fortrinsvis findes i ryggen og toppene og sjældnere i de jævne flader, men af ryggenes materiale er dog hovedparten sand.

Hvad de lokale forhold omkring Spidsbanke og Røvehøj angår, har vi en geologisk kortlægning i målestok 1-20.000, foretaget i 1942. Denne kortlægning er baseret på anvendelse af stikbor af kun 1 m længde suppleret med studium af alle tilgængelige profiler og oplysninger om gravninger, brønde etc.

Vort kort viser omkring Røvehøj kun sand, men da der i 1942 ingen profiler fandtes omkring Røvehøj, siger kortet altså ikke noget om eventuelt tilstedeværende grus i mere end 1 m dybde.

Hvad Spidsbanke angår, ligger denne høj i yderranden af en ryg med et vist grusindhold, således at der N og NØ for Spidsbanke er gamle grusgrave, hvori der dog overvejende er gravet sand og finere grus (murgrus).

Grus med indtil ægstørre sten findes i den grusgrav, der ligger på

matr. nr. 18a, men kun i små mængder. Hvor meget af tilsvarende grusaflejringer, der kan ventes inde på matr. nr. 17a, kan ikke med sikkerhed aflæses på vort kort. En nøje besvarelse heraf vil kræve en specialundersøgelse med boringer til 6-8 m dybde, men orienteringsvis kan anføres, at på vort kort, der altså til nærværende brug er af for lille målestok, er der kun lagt grusfarve på selve Spidsbanke samt et lille smalt areal langs matrikulsgrensen (mellem 17a og 18a) mod øst (ca. 100 m), men ikke syd eller vest for Spidsbanke.

Det hos os foreliggende materiale afgiver altså ikke positive vidnesbyrd om større mængder af grovere grus på de med rødt og blåt skraverede arealer på matrikulkortet over Rævehøjs og Spidsbankes omgivelser."

Nævnet anmodede derefter Danmarks geologiske undersøgelse om at foretage en undersøgelse af arealet ved Rævehøj og Spidsbanke med henblik på at søge konstateret, om der i arealet fandtes grus, der kunne anvendes i industrien. Til dette formål blev der foretaget 17 gravninger - for det meste til en dybde af 2 m - og hvor det syntes nødvendigt, blev der ved boring fortsat længere ned. På denne måde nåede man i et enkelt tilfælde ned i en dybde af 3,85 m. Der blev ialt udtaget 32 prøver. Det fremgår af den førte borejournal, at det finkornede sand er meget dominerende. Herpå kommer endvidere, at lerindholdet i dette ofte er ret stort.

Grovere sand og grus blev også fundet, men udstrækningen og tykkelsen af disse typer var kun ringe.

På 7 af prøverne foretoges sigtanalyse til konstatering af kornstørrelsesfordelingen. Prøverne blev overvejende taget fra lag, der i kornstørrelse svarer til materialer, der anvendes i mørtelindustrien. For de groveste prøver gælder, at de repræsenterer lag af ringe udstrækning.

Efter det således oplyste, findes den erstatning, som tillægges ejerne, at burde fastsættes således:

Ejeren af matr. nr. 17a Slotsbjergby by og sogn, gårdejer Ejnar Thulesen, kr. 2.100,00.

Ejeren af matr. nr. 17b smstds., gårdejer Karl Gunnar Sørensen, kr. 850.

Af erstatningsbeløbene vil halvdelen være at udrede af statskassen, halvdelen af Sorø amts fond.

Nærværende kendelse vil være at tinglyse på fornævnte ejendomme.

Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet for Sorø amt og nationalmuseet i forening eller hver for sig."

Konklusionen er sålydende:

"Af matr. nr. 17a fredes et areal på 23.500 m², af matr. nr. 17b et areal af 13.400 m², således at der på arealerne ikke må graves grus, op-

afføres nogen bygning, foretages beplantning - ej heller med frugttræer - eller anden foranstaltning, uden at fredningsnævnets og nationalmuseets godkendelse forud er indhentet,

I erstatning tillægges der ejeren af matr. nr. 17a Slotsbjergby by og sogn, gårdejer Ejnar Thulesen, 2.100 kr. og ejeren af matr. nr. 17b Slotsbjergby by og sogn, gårdejer Karl Gunnar Sørensen, 850 kr., hvilke beløb udredes med halvdelen af statskassen og halvdelen af Sorø amts fond.

Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet for Sorø amt og nationalmuseet i forening eller hver for sig.

Denne kendelse vil i medfør af naturfredningslovens § 19 stk. 3 være forelægge overfredningsnævnet."

Det bemærkes, at der er sket en forbytning af ejernes navne i kendelsens stk. 5. Det er gårdejer Ejnar Thulesen, som ejer matr. nr. 17a, og gårdejer Karl Gunner Sørensen, som ejer matr. nr. 17b.

Kendelsen er indanket for overfredningsnævnet af gårdejer Ejnar Thulesen og gårdejer Karl Gunner Sørensen med påstand om forhøjelse af de dem tilkendte erstatninger.

Overfredningsnævnet har den 3/6 1955 besigtiget arealerne og forhandlet med de ankende og andre i sagen interesserede.

Der opnåedes enighed med ejerne om, at erstatningen til gårdejer Ejnar Thulesen og gårdejer Karl Gunner Sørensen fastsættes til henholdsvis 2800 kr. og 1200 kr.

Da overfredningsnævnet iøvrigt kan tiltræde det i kendelsen anførte, vil denne være at stadfæste med de af det foranstående følgende ændringer. Et kort nr. So. 106 visende grænserne for fredningen er vedhæftet herved ervervende kendelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Sorø amt den 3/11 1954 afsagte kendelse vedrørende fredning af omgivelserne af jættestuen "Rævehøj", beliggende på matr. nr. 17a og 17b af Slotsbjergby by og sogn, og af højen "Spidsbanke", beliggende på fornævnte matr. nr. 17a, stadfæstes med de af det foranstående følgende ændringer.

I erstatning udbetales følgende beløb:

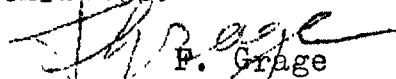
gårdejer Ejnar Thulesen, Slots-Bjergby..... 2800 kr.

" Karl Gunner Sørensen, do..... 1200 "

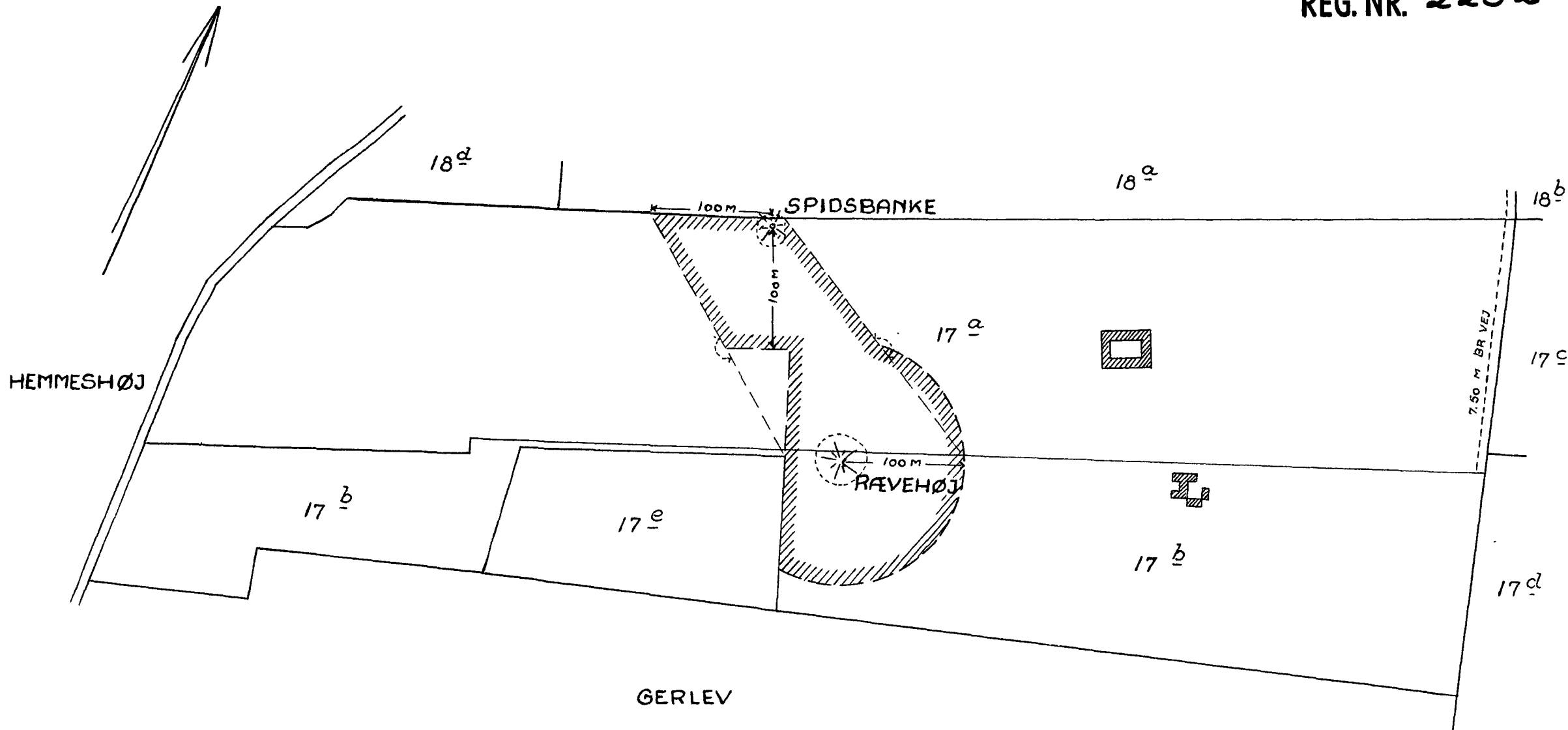
alt med renter 4 $\frac{1}{2}$ % p.a. fra den 3/11 1954 at regne, til betaling sker.

Erstatningsudgiften afholdes med halvdelen af statskassen og halvdelen af Sorø amtsfond.

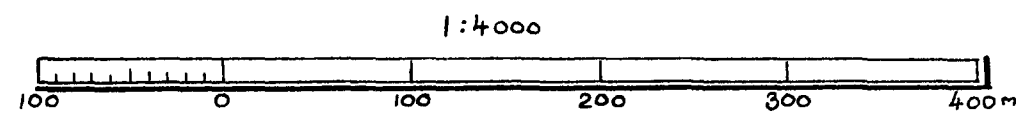
Udskriftens rigtighed
bekræftes.

P. Grage

overfredningsnævnets sekretær

////// GRÆNSE FOR FREDET AREAL

Naturfredningskonsulentens kontor København d. 30-8-55
By: SLOTS-BJÆRGBY Sogn: — " —
Plan nr. So. 106

FREDNINGSNÆVNET >

Matr.nr. 17 a og 17 b, Slotsbjergby by og sogn.

CITERET I OFN K AF

2510 1955

K E N D E L S E.

I skrivelse af 9/6 1953 har nationalmuseet begæret frednings-
sag rejst vedrørende omgivelserne af dels en langdysse, beliggende
på matr.nr. 40 n, Gerlev by og sogn, dels jættestuen "Ravehøj", be-
liggende på matr.nr. 17 a og 17 b, Slotsbjergby by og sogn, dels
højen "Spidsbanke", beliggende på matr.nr. 17 a, sammesteds. Moti-
veringen herfor er ønsket om at forhindre, at den i terrainet vest
for højene stedfindende grusgravning kommer højene for nær, såle-
des at disses arkæologiske og landskabelige værdier ødelægges.

Under nævnets første møde indgik ejeren af matr.nr. 40 n, Ger-
lev by og sogn, gårdejer Jens Viggo Olsen, på uden erstatning i
overensstemmelse med nationalmuseets, af navnet tiltrækte ønske at
frede en 7 m bred bræmme langs med den nordlige side af den på hans
nævnte ejendom beliggende langdysse.

Nævnet foranledigede derefter det areal, som nationalmuseet
ønskede fredet ved "Ravehøj" og "Spidsbanke", indtegnet på et kort
ved en landinspektør. Herefter ønskes der vedrørende "Ravehøj" fre-
det af matr.nr. 17 a, Slotsbjergby by og sogn, et areal på 11.000
 $m^2 = 1 \frac{5484}{5516}$ tdr. land samt af matr.nr. 17 b, Slotsbjergby,
13.400 $m^2 = 2 \frac{2368}{5516}$ tdr. land. Vedrørende "Spidsbanke" ønskes fredet af
matr.nr. 17 a, Slotsbjergby by og sogn, et areal, der udgør 12.500 $m^2 =$
2 $\frac{1468}{5516}$ tdr. land..

Da nævnet er enig med nationalmuseet i, at såvel arkæologiske
som landskabelige grunde taler for at frede de af nationalmuseet ud-
pegede arealer af matr.nr. 17 a og 17 b, Slotsbjergby by og sogn, vil
disse i medfør af § 2 i lov nr. 140 af 7/5 1937 om naturfredning være
at frede således, at de ikke må udgraves, bebygges, beplantes, for-
synes med master, skure eller andet, men kun benyttes som landbrugs-

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 02202.00

Dispensationer i perioden: 23-04-1992

Civildommeren i Næstved
Skomagerrækken 3, 4700 Næstved

Ark B Neergaard

Telf. 53 72 06 62

Fogedretten 53 73 80 73

Tingbogsoplysninger

kl. 9-12 telf. 53 73 10 10

Giro 2 05 26 95

FREDNINGSNÆVNET

F. 184/1991.

Den 23. april 19 92

Ved skrivelse af 16 og 17/12 1991 har selskabet ansøgt om nævnets tilladelse til nedlægning af et lyslederkabel øst for Vårby å på matr. nr. 17 a Slots Bjergby by, Slots Bjergby.

Vestsjællands Amtskommunes landskabsafdeling har den 18/2 1992 bemærket:

" Tracéen passerer det pågældende sted inden for 100 m beskyttelseslinien omkring det fredede fortidsminde Rævebanke, lb. nr. 3622:14. Arealet er tillige fredet ved kendelse.

I medfør af naturfredningslovens § 53 må der her ikke foretages ændringer i terrænet uden Fredningsnævnets tilladelse. Endvidere kræves der en dispensation efter naturfredningslovens § 34 til passage af det fredede område.

Det bemærkes, at TELECOM A/S har et eksisterende kabel i samme tracé som det nyprojekterede kabel.

Det er forvaltningens opfattelse, at der ikke ved etablering af anlægget og den efterfølgende retablering af anlægsområdet tilsidesættes hensyn, som naturfredningsloven tilsigter at varetage.

Det anbefales derfor, at den nødvendige tilladelse samt dispensation meddeles".

Skov- og Naturstyrelsen, Kulturhistorisk kontor har den 13/3 1992 udtalt:

" at man herfra kan acceptere at kablet nedlægges indenfor fortidsmindets 100 meter zone. Det er dog en forudsætning, at kabelnedlægningen ikke foregår nærmere end 15 m fra fortidsmindet, som er en afpløjet jættestue, hvor der kan findes offer- og udrømningslager udenfor højen".

Vestsjællands Amtskommunes landskabsafdeling har den 26/3 1992

1211/4-0001
91

lvs
TH

tilsendt nævnet et eksemplar af den på ejendommen den 20/12 1955 tinglyste fredningskendelse.

Under henvisning hertil tillader nævnet i medfør af naturfredningslovens § 53 og § 34 nedlægning af lyslederkabel på ejendommen på vilkår som anført af Kulturhistorisk kontor.

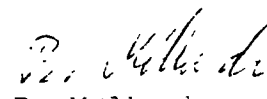
Tilladelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år, jvf. naturfredningslovens § 64 a.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm) af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den oprettholdes af klagemyndigheden.

Steen Nørgaard

Erik B. Neergaard

Bo Mølbach

Telecom A/S
Telegade 2
2630 Tåstrup